

رابطه ناتوانی در پردازش شناختی هیجانی، تفکرات غیر منطقی و تعهد زناشویی با وابستگی به شبکه های اجتماعی در زنان متاهل

محمدرضا بختیاری^۱، سحر عبدالعظیمی^۲، محمود جمالی ورزنده^۳

^۱ دانشجوی دکتری تخصصی دانشگاه تهران (نویسنده مسئول)

^۲ کارشناس ارشد روان شناسی بالینی دانشگاه آزاد اسلامی واحد خمین

^۳ دانشجوی دکتری تخصصی دانشگاه تهران

چکیده

هدف پژوهش حاضر رابطه ناتوانی در پردازش شناختی هیجانی، تفکرات غیر منطقی و تعهد زناشویی با وابستگی به شبکه های اجتماعی در زنان متاهل بود. روش این پژوهش توصیفی از نوع همبستگی است. در این پژوهش جامعه آماری کلیه زنان متاهل شهر تهران بودند. نمونه آماری نیز با استفاده از روش نمونه گیری در دسترس تعداد ۲۳۴ نفر انتخاب شدند. ابزارهای مورد استفاده این پژوهش؛ پرسشنامه های ناتوانی در پردازش شناختی هیجانی تورنتو (۲۰۰۰)، تفکرات غیر منطقی جونز و همکاران (۱۹۹۴)، تعهد زناشویی آدامز و جونز (۱۹۹۷) و استفاده از شبکه های اجتماعی سلیمی (۱۳۹۳) بود. یافته ها با استفاده از روش های آماری ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون، نشان داد بین ناگویی اجتماعی با وابستگی به شبکه های اجتماعی در زنان متاهل رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد. بین تفکرات غیر منطقی با وابستگی به شبکه های اجتماعی در زنان متاهل رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد. بین تعهد زناشویی با وابستگی به شبکه های اجتماعی در زنان متاهل رابطه منفی و معنی داری وجود دارد. متغیر ناگویی اجتماعی با ضریب بتای ۰/۳۴ و متغیر تفکرات غیر منطقی با ضریب بتای ۰/۲۳، می توانند به طور مثبت و معنی داری و متغیر تعهد زناشویی با ضریب بتای ۰/۳۱، می توانند به طور منفی و معنی داری وابستگی به شبکه های اجتماعی در زنان متاهل را پیش بینی کنند.

واژه های کلیدی: ناتوانی در پردازش شناختی هیجانی، تفکرات غیر منطقی، تعهد زناشویی، شبکه های اجتماعی

تأثیر شبکه‌های مجازی ارتباطی بر زندگی مردم مدتی است که بحث برانگیز شده است. توجه به این شبکه‌ها و تأثیرات آن‌ها بیش از همه معطوف به برنامه‌هایی مانند تلگرام، فیس بوک، لاین، واتساپ و... است که به دلیل حضورشان در موبایل در دسترس‌ترند. این توجه پس از اختلالاتی اخیر در شبکه پرتعداد وایبر، به مراتب بیشتر شده است. عمده ایرادات به این برنامه‌های مجازی ارتباطی، تأثیر منفی آن‌ها بر خانواده و روابط زناشویی است. کارشناسان حوزه فضای مجازی، استفاده‌های اولیه از شبکه‌های ارتباطی مجازی را به سال‌های ۱۹۹۷ و فضاهای مجازی مانند "شش‌درجه" که امکان داشتن پروفایل شخصی و آشنایی با دیگران را می‌داد باز می‌گردانند. از آن زمان و تا ظهور برنامه‌های ارتباطی موبایلی سایت‌های متنوعی ایجاد شدند. پس از حضور گوشی هوشمند اما این ارتباطات وارد دوره جدیدی شد. این تحولات که تحولاتی جهانی بودند، خیلی زود به ایران نیز رسیدند (رحیمی، ۱۴۰۰).

حدوداً یک دهه از حضور موبایل در زندگی ایرانی‌ها می‌گذرد. در این مدت این وسیله با تغییرات جهانی‌اش متحول شد. ایرانی‌ها نیز در این سال‌ها سعی کردند تا خود را با این تحولات تطبیق دهند. هرچند که در ایران فاصله مشخصی با فناوری جهانی وجود داشته و دارد، اما به هر روی، ایرانی‌ها با نسل جدید موبایل، که موبایل‌های هوشمند نامیده می‌شوند، با شبکه‌های اینترنتی جهانی همراه شدند. به مرور تمرکز بر روی فیس‌بوک در ایران به دیگر شبکه‌های تلفن همراه مانند وی‌چت، لاین، وایبر و... نیز کشیده شد. تا جایی که سایت الکسا در آمار خود، بزرگترین گروه مخاطبان وایبر را ایرانیان معرفی کرد. در حال حاضر چیزی حدود ۴۲ میلیون نفر ایرانی در شبکه‌های اجتماعی فعال هستند. این تعداد همه اقشار جامعه و همه رده‌های سنی را در بر گرفته است. به گفته کارشناسان، با توجه به نقش تاثیرگذار اینترنت و شبکه‌های ارتباطی بر روی جامعه، نمی‌توان منکر تاثیرگذاری شبکه‌های ارتباطی جدید بر خانواده و روابط زناشویی شد (کفاشی، ۱۴۰۰).

عامل مهم و موثر دیگر که می‌تواند زمینه ساز وابستگی به شبکه‌های اجتماعی باشد، تفکرات غیر منطقی است. افکار فرد یا طرحواره‌های ذهنی است که طرز برخورد و نگرش شخص به خود، جهان و آینده تعیین می‌شود. اگر این ساختارهای شناختی منطقی و مثبت باشد، گرایش فرد به همه چیز مثبت و امیدوارانه خواهد بود و در صورتی که این ساختارهای شناختی غیرمنطقی باشد، نگرش فرد به خود، آینده و دنیای پیرامونش منفی خواهد شد، به گونه‌ای که واقعیت‌های متضاد طوری تعبیر می‌شوند که در چهارچوب دریافته‌های از پیش شکل گرفته و جهت‌دار جای بگیرند و این تعبیر جهت‌دار موجب پردازش نادرست اطلاعات و تحریف‌ها و خطاهای شناختی می‌شود. بنابراین زنان متأهل با نیازهای متعددی پا به عرصه وجود می‌گذارند و دائم درصدد رفع مشکلات می‌باشند. تمایل شدیدی به عشق، محبت و احترام، رشد، ترقی و آرزو دارد و به شدت از ناکامی و بی‌توجهی اجتناب می‌کند. به طور کلی او با توان زیادی برای خواستن متولد می‌شود. اصرار دارد هر چیزی به بهترین وجه در زندگی او وجود داشته باشد. اگر این خواسته‌ها سریع و کامل ارضا نشوند ممکن است دو برداشت متضاد براساس تمایلات ذاتی خود از این حادثه فعال کننده داشته باشد. یکی افکار، عقاید و افکار منطقی و عقلانی و دیگری افکار، عقاید و افکار غیرمنطقی (خانی پور، ۱۴۰۰).

وقتی زنان متأهل تابع عقاید و افکار منطقی باشد به عواقب منطقی و سازنده دست خواهد یافت و دارای شخصیت و رفتار بهنجار و معقولی خواهد بود. عواقب منطقی منجر به سازگاری مناسب این زنان متأهل می‌شود. اما هر گاه زنان متأهل تابع افکار، عقاید و افکار غیر منطقی باشد به عواقب غیر معقول و غیر منطقی دچار خواهد شد. در این حالت فرد دچار آشفتگی عاطفی و رفتاری می‌گردد. با این حال رفتار و عواطف زنان متأهل تابع باورها و عقاید او فرض می‌شود و پیامدهای

رفتاری یا عاطفی تا حد زیادی مستقل از حوادث و وقایع است. یعنی اینکه واکنش های عاطفی و رفتاری آنها دقیقاً هماهنگ و متناسب با حادثه و وقایع رخ داده نیست، بلکه متناسب با برداشت و شناخت آنها از حوادث است. می توان گفت نظام افکار زنان متأهل جزء بسیار مهم شخصیت اوست که قادر است بر ابعاد گوناگون شخصیت آنها اثر بگذارد (اسدی مجره، عابدینی و پورشریفی، ۱۳۹۸).

استفاده کننده از این شبکه ها ممکن است دچار اختلال ناتوانی در پردازش شناختی هیجانی شوند. افراد مبتلا به اختلال ناتوانی در پردازش شناختی هیجانی ممکن است به طور نامناسبی جسور و از خود مطمئن یا بیش از حد سلطه پذیر باشند، و به ندرت، بسیار کنترل کننده گفتگو باشند. ممکن است آنها وضع بدنی بسیار خشک یا تماس چشمی نامناسب نشان دهند، با صدای ملایم و لطیف صحبت کنند. این افراد ممکن است خجالتی و گوشه گیر باشند، در گفتگوها کمتر بی پرده باشند و اطلاعات کمی را در مورد خودشان افشا کنند. امکان دارد آنها مشاغلی را جستجو کنند که به ارتباط اجتماعی نیاز نداشته باشند، هرچند که این مورد در مورد افراد مبتلا به اختلال ناتوانی در پردازش شناختی هیجانی فقط عملکردی، صدق نمی کند. امکان دارد آنها بیشتر در خانه به سر برند. مردان ممکن است در ازدواج و تشکیل خانواده تاخیر کنند، در حالی که زنانی که می خواهند در خارج از خانه کار کنند، ممکن است زندگی خود را به عنوان خانه دار و مادر بگذرانند (وایلد، کلارک، اهلرز و مکمانوس، ۲۰۱۷).

شواهد نشان می دهد شماری از کسانی که رو به کج روی اخلاقی می نهند و در دام مفاسد اخلاقی گرفتار می شوند، متأثر از این فضا هستند و بیم آن می رود که گسترش دامنه استفاده از فضای تلگرام و فیس بوک نرخ وقوع طلاق را به صورت نگران کننده ای فرونی بخشد. همچنین کارشناسان اجتماعی ناگویی، احساس تنهایی، نداشتن روابط پایدار، ظهور هویت های خلق الساعه و افسردگی را بخشی از نتایج استفاده از این شبکه ها بر روی افراد می دانند. از نظر این کارشناسان، افرادی که به هر دلیل نتوانسته و یا نمی توانند روابط عمومی و اجتماعی مناسبی با دیگران برقرار کنند بیش از همه به این شبکه ها روی خواهند آورد. این استفاده زمانی مسئله زا خواهد شد که موجب تضعیف نهادهایی اجتماعی از جمله خانواده شود (زمانی، ۱۴۰۰).

متخصصان روان شناسی از جمله افرادی هستند که بر نقش منفی این شبکه ها بر روی روابط زناشویی تاکید دارند. این متخصصان ضمن ذکر این نکته که مراجعان به کلینیک های روان شناسی به دلیل تاثیر این شبکه ها بر زندگی اشان اخیراً کمتر شده و موج اولیه استفاده از این شبکه ها کاهش یافته و بنا بر مراجعینی به کلینیک های روان شناسی می آیند، شیوع استفاده از این فناوری و راه های ارتباطی در میان همه اقشار جامعه وجود دارد، اعم از استاد دانشگاه، مدرس موسیقی، کارمند و... خیلی از این افراد در پی اصلاح وضع موجود هستند و بسیاری دیگر پس از خوردن شکست های عاطفی ناشی از خیانت در اثر رابطه مجازی با دیگری، برای بهبود شرایط روحی اشان نیاز به کمک روان شناسی دارند (رحیمی، ۱۴۰۰).

گذشته از ابعاد روان شناسانه تاثیر این شبکه ها بر روابط زناشویی باید دید که در واقعیت امر چه میزان از طلاق ها مستقیماً نتیجه تاثیرات آنهاست. آمار مشخصی از طلاق هایی که در پی این شبکه ها رخ می دهند وجود ندارند. اما به طور کلی و با توجه به پرونده هایی که در دادگاه های خانواده وجود دارد، نمی توان تعداد آن را زیاد دانست. هنوز هم دلیل اکثر طلاق ها مسائل و مشکلات اقتصادی و پس از آن اعتیاد است. یکی از دلایل عمده آن رجوع افراد به این شبکه ها نیز مشکلات اقتصادی

۱. Wild

۲. Ehlers & Mcmanus

است؛ فرد کمبودهای مالی اش را با این شبکه های اجتماعی پر می کند و به جای اینکه خود، همسر و خانواده اش را با صرف هزینه به تفریح، گردش و... ببرد، خود را با این شبکه ها که هزینه ای نیز ندارند مشغول می کند. بنابراین از نظر من تاثیر مستقیمی از این شبکه ها بر زندگی افراد نمی بینیم، بلکه مسائل ریشه ای تر هستند (کفاشی، ۱۴۰۰).

در کنار کارشناسانی که از روزافزونی تاثیر منفی شبکه های ارتباطی مجازی و موبایلی بر زندگی خانوادگی و زناشویی سخن می گویند، کارشناسان دیگر معتقدند باید عمیق تر به این مشکلات نگاه کرد. این کارشناسان مقصر دانستن این شبکه ها را نوعی فرافکنی و فرار از مشکلات اصلی می دانند. روی آوردن افراد به این شبکه ها علت های اجتماعی زیادی دارد. رجوع زیاد مردم به شبکه های ارتباطی مجازی از خلاء های جامعه نشات می گیرد و بخشی از این استفاده زیاد شبکه ای به مشکلات خانواده و درگیری های زناشویی بازمی گردد و ریشه اصلی افزایش طلاق به مشکلاتی بازمی گردد که ما به آن ها توجه نشان نمی دهیم. یکی از این مشکلات عمده مسائل اقتصادی پیرامون ازدواج است و یکی دیگر از آن ها نبود فضای مناسب برای برقراری روابط میان جنسیتی است که سبب می شود افراد در شبکه ها با یکدیگر ملاقات کنند که در پی آن نیز روابطی ناسالم شکل خواهد گرفت که می تواند به نهاد خانواده ضربه بزند. بنابراین با توجه به مطالب گفته شده بدنبال این مسئله هستیم که آیا بین ناتوانی در پردازش شناختی هیجانی، تفکرات غیر منطقی و تعهد زناشویی با وابستگی به شبکه های اجتماعی در زنان متاهل رابطه معنی داری وجود دارد؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر باتوجه به هدف کاربردی و شیوه اجرا از نوع همبستگی است. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه زنان متاهل شهر تهران در سال ۱۴۰۲ بودند که تعداد آنها نامشخص است. نمونه آماری با استفاده از روش نمونه گیری دردسترس و داوطلبانه تعداد ۲۳۴ نفر از زنان متاهل شهر تهران انتخاب شدند. معیار ورود و خروج آزمودنی ها کسانی بودند که متاهل بود و در سطح شهر تهران بصورت تصادفی اتفاقی انتخاب شدند و همچنین بصورت کاملاً داوطلبانه و اختیاری تمایل به پاسخ دادن به پرسشنامه های پژوهش را داشتند.

ابزارهای پژوهش:

۱) پرسشنامه ناتوانی در پردازش شناختی هیجانی: مقیاس ناتوانی در پردازش شناختی هیجانی تورنتو (۲۰۰۲)

یک آزمون ۲۰ سؤالی است و سه زیر مقیاس دشواری در تشخیص احساسات (شامل ۷ ماده)، دشواری در توصیف احساسات (شامل ۵ ماده) و تفکر عینی (شامل ۸ ماده) را در اندازه های پنج در چهار لیکرت از نمره ۱ (کاملاً مخالف) تا نمره ۵ (کاملاً موافق)، می سنجد. یک نمره کل برای ناتوانی در پردازش شناختی هیجانی کلی محاسبه می شود. ویژگی های روانسنجی مقیاس ناتوانی در پردازش شناختی هیجانی تورنتو در پژوهشهای متعدد بررسی و تأیید شده است. در نسخه فارسی مقیاس ناتوانی در پردازش شناختی هیجانی تورنتو ضرایب آلفای کرونباخ برای ناتوانی در پردازش شناختی هیجانی کل و سه زیر مقیاس دشواری در تشخیص احساسات، دشواری در توصیف احساسات و تفکر عینی به ترتیب ۰/۸۵، ۰/۸۲، ۰/۱۵ محاسبه شد که نشانه همسانی درونی خوب مقیاس است. پایایی بازآزمایی مقیاس ناتوانی در پردازش شناختی هیجانی تورنتو در یک نمونه ۶۷ نفری در دو نوبت با فاصله چهار هفته از $r = 0/80$ تا $r = 0/87$ برای ناتوانی در پردازش شناختی هیجانی کل و زیر مقیاس های مختلف تأیید شد. روایی همزمان مقیاس ناتوانی در پردازش شناختی هیجانی تورنتو-۲۰ بر حسب همبستگی بین زیر مقیاس های این آزمون و مقیاس های

هوش هیجانی، بهزیستی روانشناختی و درماندگی روانشناختی بررسی و مورد تأیید قرار گرفت نتایج ضریب همبستگی پیرسون نشان داد که بین نمره آزمودنیها در مقیاس ناتوانی در پردازش شناختی هیجانی کل یا هوش هیجانی، بهزیستی روانشناختی و درماندگی روانشناختی همبستگی معنی دار وجود دارد. ضرایب همبستگی بین زیر مقیاس های ناتوانی در پردازش شناختی هیجانی و متغیرهای فوق نیز معنی دار بودند. نتایج تحلیل عاملی تأییدی نیز وجود سه عامل دشواری در تشخیص احساسات، دشواری در توصیف احساسات و تفکر عینی را در نسخه فارسی مقیاس ناتوانی در پردازش شناختی هیجانی تورنتو. (ساعتچی، کامکاری و عسکریان، ۱۳۹۴).

۳) پرسشنامه تفکرات غیر منطقی، این پرسشنامه توسط جونز و همکاران (۱۹۹۴) ساخته و دارای ۴۰ سوال و به صورت طیف ۵ گزینه ای (به شدت مخالف، تاحدی مخالف، نه مخالف نه موافق، تاحدی موافق، به شدت موافق) می باشد در این پرسشنامه، به هر گزینه از ۱ تا ۵ امتیاز داده می شود. در نهایت، پس از پاسخگویی به همه سوالات، نمرات باهم جمع می شوند. کامکاری و عسکریان در پژوهشی تحت عنوان بررسی تفکرات غیر منطقی در بین دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تهران، روایی و اعتبار این پرسشنامه را برآورد نموده اند. برای دستیابی به این منظور، پس از ترجمه، سوالات به رویت متخصصان روانشناسی رسانده شد و روایی محتوایی پرسشنامه، مورد تأیید قرار گرفت. در مرحله بعد، پرسشنامه بر روی یک گروه ۵۰ نفری اجرا گردید، ضریب اعتبار آن با کل پرسشنامه از طریق ضریب همبستگی محاسبه گردید. سپس تجانس دورونی سوالات پرسشنامه مشخص گردید. همچنین با تأکید بر روش تحلیل عام، تمامی عوامل ده گانه پرسشنامه مورد پذیرش تحلیل عامل تأییدی قرار گرفت. در پژوهش دیگری که توسط اسماعیل زاده و عسکریان (۱۳۸۸) و تحت عنوان بررسی رابطه بین تفکرات غیر منطقی و پیشرفت تحصیلی در بین دانشجویان دانشگاه آزاد واحد اسلامشهر انجام گرفت، مشخص گردید که این پرسشنامه از روایی و اعتبار مطلوبی برخوردار و واجد ویژگی های روانسنجی مناسبی می باشد (ساعتچی، کامکاری و عسکریان، ۱۳۹۴).

۳) پرسشنامه تعهد زناشویی: این پرسشنامه میزان پایبندی افراد به همسر و ازدواجشان و ابعاد آن را اندازه گیری می کند. این آزمون توسط آدامز و جونز (۱۹۹۷) تهیه شده و شامل ۴۴ سوال است و سه بعد تعهد زناشویی را اندازه گیری می کند. این ابعاد عبارتند از؛ تعهد شخصی: تعهد نسبت به همسر که مبتنی بر جذابیت همسر است. تعهد اخلاقی: تعهد نسبت به ازدواج که مبتنی بر تقدس و حرمت رابطه زناشویی است. تعهد ساختاری: تعهد نسبت به همسر و ازدواج که مبتنی بر احساس اجبار و تداوم ازدواج یا ترس از پیامدهای طلاق است. هر سؤال آزمون دارای یک مقیاس پنج درجه ای کاملاً مخالفم، مخالفم، نظری ندارم، موافقم و کاملاً موافقم است که به هر گزینه نمره ۱ تا ۵ تعلق می گیرد. به گزینه کاملاً موافقم نمره ۵ و به گزینه کاملاً مخالفم نمره ۱ داده می شود. اکثر سؤالات پرسشنامه به شکل مستقیم نمره گذاری می شود و تنها سؤالات ۱۱، ۱۲، ۱۶، ۲۳، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۲، ۳۴، ۳۵، ۳۶ و ۳۸ به طور معکوس نمره گذاری می گردند. دامنه کلی نمرات افراد بین ۱ تا ۱۷۲ نمره است و نمره بالا در این آزمون، بالا بودن تعهد زوجین را نشان می دهد. آدامز و جونز در شش پژوهش گوناگون به منظور به دست آوردن پایایی و روایی پرسشنامه، آن را بر روی ۴۱۷ نفر متأهل، ۳۴۷ نفر مجرد و ۴۶ نفر مطلقه اجرا کردند. در این مطالعات همبستگی هر سؤال با نمره کل آزمون بالا و معنادار بود و به طور کلی ابعاد این پرسشنامه از بیشترین حمایت تجربی و نظری برخوردار بود. آدامز و جونز میزان پایایی هر یک از مقیاس های این آزمون را بر روی نمونه مذکور به این شرح به دست آورده اند: تعهد

شخصی ۰/۹۱، تعهد اخلاقی ۰/۸۹ و تعهد ساختاری ۰/۸۶ (۲۳). در این پژوهش نیز آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس- های تعهد شخصی ۰/۶۶، تعهد اخلاقی ۰/۷۶، تعهد ساختاری ۰/۷۸ و برای کل پرسشنامه ۰/۸۷ به دست آمد.

۴) پرسشنامه استفاده از شبکه های اجتماعی: این پرسشنامه توسط سلیمی در سال ۱۳۹۳ طراحی شده و دارای ۳۳ گویه و بر اساس طیف لیکرت می باشد. برای هر گویه پنج طیف کاملاً موافقم ۵، موافقم ۴، نظری ندارم ۳، مخالفم ۲ و کاملاً مخالفم ۱ در نظر گرفته شده است. برای روایی و اعتبار پرسشنامه خود سازنده در سال ۱۳۹۳ در پژوهشی با عنوان بررسی نقش شبکه های اجتماعی بر میزان پرخاشگری دانش آموزان مقطع متوسطه ناحیه ۳ کرمانشاه انجام داد، پایایی پرسشنامه را با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۹ گزارش داد.

یافته ها

جدول ۱ میانگین، انحراف معیار نمره متغیرهای ناتوانی در پردازش شناختی هیجانی، تفکرات غیر منطقی، تعهد زناشویی و وابستگی به شبکه های اجتماعی در زنان متاهل

متغیر	کمترین نمره	بیشترین نمره	میانگین	انحراف معیار	تعداد
ناتوانی در پردازش شناختی هیجانی	۱۸	۴۷	۴۶/۸۳	۹/۱۹	۲۳۴
تفکرات غیر منطقی	۳۸	۱۶۹	۱۴۱/۲۰	۲۲/۳۲	۲۳۴
تعهد زناشویی	۴۵	۱۳۵	۱۲۲/۱۳	۲۱/۷۹	۲۳۴
تعهدنسبت به همسر	۱۳	۳۵	۲۹/۲۰	۶/۵۴	۲۳۴
تعهد به ازدواج	۱۴	۴۰	۳۱/۸۲	۷/۸۰	۲۳۴
احساس تعهد	۲۲	۶۳	۵۸/۷۰	۱۰/۵۰	۲۳۴
وابستگی به شبکه های اجتماعی	۴۸	۸۵	۷۶/۶۸	۱۵/۲۰	۲۳۴

جدول ۱ شاخص های توصیفی، میانگین و انحراف استاندارد نمرات ناگویی هیجانی، تفکرات غیر منطقی، تعهد زناشویی و وابستگی به شبکه های اجتماعی در زنان متاهل را نشان می دهد.

جدول ۲ نتایج آزمون کولموگروف اسمیرنوف برای بررسی پیش فرض نرمال بودن توزیع متغیرها را نشان می دهد.

جدول ۲ نتایج کولموگروف اسمیرنوف برای بررسی پیش فرض نرمال بودن توزیع متغیرها

متغیرها	Z کولموگروف اسمیرنوف	سطح معنی داری
ناتوانی در پردازش شناختی هیجانی	۰/۹۶	۰/۲۳
تفکرات غیر منطقی	۱/۱۲	۰/۱۵
تعهد زناشویی	۰/۶۴	۰/۸۵
تعهدنسبت به همسر	۱/۲۲	۰/۰۶
تعهد به ازدواج	۰/۷۵	۰/۳۲
احساس تعهد	۱/۶۲	۰/۰۸
وابستگی به شبکه های اجتماعی	۰/۹۸	۰/۲۵

همانگونه که در جدول ۲ مشاهده می شود سطح معنی داری آزمون کولموگروف اسمیرونوف از مقدار ۰/۰۵ بیشتر است، لذا پیش فرض نرمال بودن توزیع متغیرها رعایت شده است. پس از بررسی پیش فرض های تحلیل رگرسیون، فرضیه های زیر مورد بررسی قرار گرفت.

جدول ۳ ضرایب همبستگی بین ناتوانی در پردازش شناختی هیجانی، تفکرات غیر منطقی و تعهد زناشویی با وابستگی به شبکه های اجتماعی در زنان متاهل

متغیر ملاک	متغیر پیش بین	ضریب همبستگی	سطح معناداری	N
وابستگی به شبکه های اجتماعی	ناتوانی در پردازش شناختی هیجانی	۰/۴۹	۰/۰۰۰۱	۲۳۴
	تفکرات غیر منطقی	۰/۴۱	۰/۰۰۰۱	
	تعهد زناشویی	-۰/۴۶	۰/۰۰۰۱	
	تعهدنسبت به همسر	-۰/۴۹	۰/۰۰۰۱	
	تعهد به ازدواج	-۰/۳۶	۰/۰۰۰۱	
	احساس تعهد	-۰/۴۱	۰/۰۰۰۱	

همان طوری که در جدول ۳ ملاحظه می شود بین ناتوانی در پردازش شناختی هیجانی با وابستگی به شبکه های اجتماعی در زنان متاهل رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد ($p=0/0001$ و $r=0/49$). به عبارت دیگر هرچه ناتوانی در پردازش شناختی هیجانی زنان متاهل بیشتر باشد، میزان وابستگی به شبکه های اجتماعی در آنان نیز بیشتر خواهد بود. بین تفکرات غیر منطقی با وابستگی به شبکه های اجتماعی در زنان متاهل رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد ($p=0/0001$ و $r=0/41$). به عبارت دیگر هرچه تفکرات غیر منطقی زنان متاهل بیشتر باشد، میزان وابستگی به شبکه های اجتماعی در آنان نیز بیشتر خواهد بود. بین تعهد زناشویی با وابستگی به شبکه های اجتماعی در زنان متاهل رابطه منفی و معنی داری وجود دارد ($p=0/0001$ و $r=-0/46$). به عبارت دیگر هرچه تعهد زناشویی زنان متاهل بیشتر باشد، میزان وابستگی به شبکه های اجتماعی در آنان کمتر خواهد بود. همچنین بین تعهد زناشویی در زمینه های تعهد نسبت به همسر، تعهد به ازدواج و احساس تعهد با وابستگی به شبکه های اجتماعی در زنان متاهل رابطه منفی و معنی داری مشاهده می شود.

جدول ۴ ضرایب رگرسیون چندگانه متغیرهای پیش بین (ناتوانی در پردازش شناختی هیجانی، تفکرات غیر منطقی و تعهد زناشویی) با وابستگی به شبکه های اجتماعی در زنان متاهل با روش ورود همزمان و مرحله ای

η^2	متغیرهای پیش بین	R	R^2	F	p=	β	t	p=
«ورود»	ناتوانی در پردازش شناختی هیجانی	۰/۶۴	۰/۴۰	۲۲/۳۶	۰/۰۰۰۱	۰/۳۴	۹/۵۷	۰/۰۰۰۱
	تفکرات غیر منطقی					۰/۲۳	۴/۳۴	۰/۰۰۳
	تعهد زناشویی					-۰/۳۱	-۷/۱۱	۰/۰۰۰۱

۰/۰۰۰۱	۸/۰۲	۰/۴۹	۰/۰۰۰۱	۶۴/۳۹	۰/۲۴	۰/۴۹	ناتوانی در پردازش شناختی هیجانی	«مرحله ای»
۰/۰۰۰۱	۶/۳۰	۰/۴۳	۰/۰۰۰۱	۵۳/۳۶	۰/۳۵	۰/۵۹	تعهد زناشویی	
۰/۰۰۰۱	-۵/۶۷	-۰/۳۳						
۰/۰۰۰۱	۴/۹۵	۰/۲۸	۰/۰۰۰۱	۴۹/۶۷	۰/۴۳	۰/۶۵	تفکرات غیر منطقی	
۰/۰۰۰۱	-۴/۵۵	-۰/۲۶						
۰/۰۰۰۱	۵/۲۷	۰/۲۱						

همان طوری که در جدول ۴ ارائه شده است، رگرسیون پیش‌بینی وابستگی به شبکه های اجتماعی در زنان متاهل از روی متغیرهای ناتوانی در پردازش شناختی هیجانی، تفکرات غیر منطقی و تعهد زناشویی معنی دار می باشد ($p < ۰/۰۰۰۱$) و ($F=۲۲/۳۶$). متغیر ناتوانی در پردازش شناختی هیجانی با ضریب بتای $۰/۳۴$ و متغیر تفکرات غیر منطقی با ضریب بتای $۰/۲۳$ می توانند به طور مثبت و معنی داری و متغیر تعهد زناشویی با ضریب بتای $۰/۳۱$ می توانند به طور منفی و معنی داری وابستگی به شبکه های اجتماعی در زنان متاهل را پیش بینی کنند. همچنین، مقدار R^2 نشان می دهد ۶۴% از واریانس وابستگی به شبکه های اجتماعی در زنان متاهل توسط متغیرهای یاد شده تبیین می شود. نتایج تحلیل رگرسیون مرحله ای نیز نشان داده است که متغیرهای ناتوانی در پردازش شناختی هیجانی، تعهد زناشویی و تفکرات غیر منطقی به ترتیب پیش بینی کننده وابستگی به شبکه های اجتماعی در زنان متاهل می باشند.

بحث و نتیجه گیری

نتایج نشان داد بین ناتوانی در پردازش شناختی هیجانی با وابستگی به شبکه های اجتماعی در زنان متاهل رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد. به عبارت دیگر هرچه ناتوانی در پردازش شناختی هیجانی زنان متاهل بیشتر باشد، میزان وابستگی به شبکه های اجتماعی در آنان نیز بیشتر خواهد بود. در تبیین نتایج یافته اول میتوان گفت که زنان متاهل وابسته به شبکه های اجتماعی، از بهداشت روانی و ارتباطات اجتماعی ضعیف تری برخوردارند. آنها احساس ترس، اضطراب، افسردگی، خسونت، تنهایی، بی هویتی، اضطراب اجتماعی و نشانه های مرضی دیگر، از لحاظ آسیب شناختی دارند و از مهارت های اجتماعی و مقابله ای پایین تری برخوردارند، این افراد ارتباط با کامپیوتر و اینترنت را به ارتباطات اجتماعی ترجیح می دهند و با خود، دوستان، همسالان، خانواده، همسر و مردم، کمتر مناسبات اجتماعی دارند. هم چنین یافته های پژوهش حاضر نشان داد که هر چه دانشجویان به شبکه های اجتماعی، بیشتر سر و کار داشته باشند و بیشتر استفاده کنند، میزان ابتلای آنها به وابستگی بیشتر می شود. در این زمینه پژوهش های انجام شده توسط کائو^۳ و همکاران (۲۰۱۸)، یین^۴ و همکاران (۲۰۲۰) و قاسم زاده و همکاران (۱۴۰۱) نشان دادند که افزایش سطوح تجارب کار با اینترنت، با کاهش سطح بهداشت روانی و افزایش اعتیاد به کامپیوتر، همراه است. شاید بتوان گفت که در دنیای امروز، تکنولوژی اینترنت و کامپیوتر اثربخش ترین ابزار به حساب می آید، به شرط اینکه با ارائه آموزش ها و راهکارهای مناسب، در حد مورد نیاز از آن استفاده شود، نه در حدی که سلامت جسمانی و

روانی افراد را مختل کند. بنابراین می توان گفت به شبکه های اجتماعی به عنوان شکل جدیدی از وابستگی در سال های اخیر توجه پژوهشگران را در حوزه ی روان شناسی، روان پزشکی، جامعه شناسی، و حوزه های علمی دیگر به خود جلب کرده است و مشکلی است که در جوامع و فرهنگ های مختلف به چشم می خورد و بر تمام افراد و در سنین و جنسیت های مختلف تأثیر داشته است. یاسمی نژاد، آزادی و امویی (۱۴۰۰) نیز در پژوهش خود در زمینه تأثیر گرایش به فضای مجازی بر امنیت خانوادگی و اجتماعی به این نتیجه دست یافتند که فضای مجازی می تواند امنیت اجتماعی را مورد تهدید قرار دهد، زیرا اینترنت با وجود این که می تواند به عنوان ابزاری قدرتمند در عرصه اطلاع رسانی به کار گرفته شود تا آن جا که گاهی از آن به عنوان انفجار اطلاعات هم نام برده می شود، ولی این فناوری مدرن با تمام فوایدی که دارد، تهدیدها و خطرهایی نیز برای جامعه و بشر داشته است. به طوری که امروزه، بخش عمده ای از جرایم مربوط به حوزه ی کامپیوتر، اینترنت و فضای مجازی است که امنیت اجتماعی را هدف قرار داده اند. همچنین بروز آسیب های نوظهور می تواند زمینه ساز نوع جدیدی از آسیب های اجتماعی و روانی باشد. به همین دلیل، برنامه ریزی برای شناسایی و آسیب شناسی آن ها ضروری می نماید. آسیب های نوظهور، آسیب های مرتبط با فناوری های جدید است که آسیب های ناشی از استفاده از ماهواره، بازی های رایانه ای، تلفن همراه و اینترنت می توانند در این مجموعه قرار گیرد.

نتایج نشان داد بین تفکرات غیر منطقی با وابستگی به شبکه های اجتماعی در زنان متأهل رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد. به عبارت دیگر هرچه تفکرات غیر منطقی زنان متأهل بیشتر باشد، میزان وابستگی به شبکه های اجتماعی در آنان نیز بیشتر خواهد بود. در تبیین نتیجه این نتیجه می توان گفت که عصر حاضر عصر مطبوعات، رسانه های گروهی و ارتباطات است. دنیای کنونی ما عصر تاخت و تاز وسایل ارتباط جمعی از جمله رادیو، تلویزیون، ماهواره، تلفن همراه و اینترنت می باشد. جوان امروز دیگر محدودیت های گذشته را ندارد. هر لحظه در هر کجا که باشد می تواند با هر نقطه ای از جهان که بخواهد ارتباط برقرار کند. ورود به دنیای مجازی و یا به عبارت بهتر زندگی در محیط های مجازی امری بدیهی به شمار می رود و از شاخصه های مهم رسانه های پست مدرن این است که به راحتی در اختیار افراد با سبک ها و هنجارهای مختلف اجتماعی قرار گرفته و این امر به مرور میزان کنترل خانواده ها و مدارس و دانشگاه ها بر آموخته های نسل جدید و نیز کیفیت و جهت گیری های آموزشی و تربیتی خانواده ها، دانشگاه و جامعه را متأثر ساخته است. بنابراین لازمه تعادل در این محیط های مجازی برخورداری از یکسری مهارت های فنی و فناوری است. تلفن همراه به عنوان ابزار نوین اطلاع رسانی علاوه برداشتن کاربردهای گسترده در حوزه های گوناگون اطلاع رسانی، ارتباط دهی، تداوم بخشی، مفرح سازی، تحریک پذیری، برخی پیامدهای نامناسب اجتماعی مانند اعتیاد روانی، تزلزل ارزش ها، کاهش تعاملات اجتماعی، طلاق، زوال تدریجی ادبیات ملی، بلوغ زودرس، بلوتوث و اس ام اس های غیراخلاقی، به خطر افتادن امنیت شخصی را به دنبال دارد. ولی وقتی مبتکران بزرگ دنیا جدیدترین اختراعات خود را برای راحتی انسان بوجود آوردند شاید فکرش را هم نمی کردند که روزی انسان هزاره سوم از این وسایل سوءاستفاده را کرده و به دنبال چاره ای برای رفع خطرات این اختراعات و وسایل نوین ارتباطی باشند، وسایلی که در وهله اول دنیای مجازی را برای انسان به ارمغان آورد. افزایش تولید وسایلی از قبیل تلفن همراه و اینترنت و ... در نهایت سهولت دسترسی سبب شد گروه های کثیری از افراد جامعه با سنین مختلف به این دنیای مجازی راه پیدا کنند به طوری که در قرن ۲۱ داشتن تلفن همراه یک کودک ۶ ساله برای کسی عجیب نیست. فضای مجازی نسل جدیدی از فضای روابط اجتماعی هستند که با اینکه عمر زیادی ندارند، توانسته اند به خوبی در زندگی مردم جا باز کنند. مردم بسیاری در سنین

مختلف و از گروه های اجتماعی متفاوت در فضای مجازی کنار هم آمده اند و از فاصله های بسیار دور در دنیای واقعی، از این طریق با هم ارتباط برقرار می کنند.

ویژگی های افراد مبتلا به ناتوانی در پردازش شناختی هیجانی به این صورت توصیف می شود. بیماران مبتلا کاهش در حرکات تقلیدی و بیانی چهره و بدن را نشان می دهند، افکار آنها از جزئیات مربوط به زندگی روزانه تشکیل شده است، از توانایی لازم برای کسب چیزهای فراتر از تمایلات و اشتغالات مادی و عینی برخوردار نیستند در مقابل گاهی اوقات تظاهرات انفجاری از گریه و خشم را بدون این که قادر باشند به صورت عمیق احساسات خود را توضیح دهند نشان می دهند. مشاهدات بالینی در زمینه کارکرد بین فردی بیماران مبتلا به ناتوانی در پردازش شناختی هیجانی و تعدادی از مطالعات تجربی نشان داده اند که افراد دچار به ناتوانی در پردازش شناختی هیجانی به تبعیت اجتماعی و اجتناب از تعارض تمایل دارند. این افراد با روشهای غیر همدلانه و سردی به دیگران نزدیک می شوند، از روابط اجتماعی نزدیک اجتناب می کنند و اگر بخواهند با دیگران ارتباط برقرار کنند تمایل دارند که خود را به صورت وابسته یا منفعل نشان دهند، به گونه ای که باعث می شود ارتباط خیلی سطحی و صوری به نظر آید. از طرفی به نظر می رسد که ناتوانی در پردازش شناختی هیجانی با نوروز گرایی و درون گرایی، تجربه پذیری پایین، هشیاری پایین، خودهدایت گری کمتر، سبک دلبستگی ناایمن، اشتغالات ذهنی ترسناک، بی اعتمادی بین فردی، خصومت و خشم و بدبینی، گسیختگی بین فردی، کمرویی در برابر غریبه ها، دوستی و صمیمیت اندک، رفتارهای سرد و اجتنابی و احساس ناامنی مرتبط است

نتایج نشان داد بین تعهد زناشویی با وابستگی به شبکه های اجتماعی در زنان متاهل رابطه منفی و معنی داری وجود دارد. به عبارت دیگر هرچه تعهد زناشویی زنان متاهل بیشتر باشد، میزان وابستگی به شبکه های اجتماعی در آنان کمتر خواهد بود. همچنین بین تعهد زناشویی در زمینه های تعهد نسبت به همسر، تعهد به ازدواج و احساس تعهد با وابستگی به شبکه های اجتماعی در زنان متاهل رابطه منفی و معنی داری مشاهده می شود. در تبیین این نتیجه می توان گفت که تعهد زناشویی به معنای وفادار ماندن به خانواده و اعضای آن هنگام غم و شادی، وقایع خوشایند و ناخوشایند زندگی، تعهد بر مبنای احساس و عاطفه و هم بر پایه قصد و نیت می باشد. زنان متاهلی که در مورد تعهد خود در قبال همسر و دیگران به بلوغ فکری لازم نرسیده و رفتاری دوسوگرانه را تعقیب می کنند، در ازدواج و در کار کردن با دیگران دچار مشکل خواهند شد و غالباً نتیجه امر، بی وفایی خواهد بود. این در حالی است که معشوقه بازی یا ببند و باری جنسی علاوه بر افزایش خطر ابتلا به امراض جنسی نظیر ایدز، آسیب های دیگری نیز در پی خواهد داشت. یکی از مهم ترین این آسیب ها کاهش رضایت جنسی در زنان متاهل می باشد. همچنین مطالعات دیگر حاکی از آن است که سطح پایین تعهد زناشویی ازدواج منجر به عدم رضایت و طلاق می گردد (شاه سیاه و همکاران، ۱۳۹۸). یکی از کارهایی که خانواده سالم انجام می دهد، احساس تعهد در قبال دیگر اعضای خانواده است. در خانواده های متعهد، اعضا نه تنها خود را وقف آسایش و بهزیستی خانواده می کنند، بلکه در رشد و تعالی هر یک از اعضای آن می کوشند به عبارتی متعهد بودن در قبال خانواده، مبنای صرف زمان و انرژی اعضای خانواده برای فعالیت هایی است که به نحوی به خانواده مرتبط می گردد. به بیان دیگر بررسی مطالعات در مورد تعهد نشان می دهد که تعهد باعث حفظ و بقای ارتباط در زندگی زوجین می شود. اختلال عملکرد جنسی یکی از مشکلات شایع و بسیار جدی در زنان می باشد که تأثیر مهمی بر تعهد و روابط زناشویی، روابط بین فردی و کیفیت زندگی زوجین می گذارد.

نتایج نشان داد رگرسیون پیش بینی وابستگی به شبکه های اجتماعی در زنان متاهل از روی متغیرهای ناتوانی در پردازش شناختی هیجانی، تفکرات غیر منطقی و تعهد زناشویی معنی دار می باشد. متغیر ناتوانی در پردازش شناختی هیجانی با ضریب

بتای ۰/۳۴ و متغیر تفکرات غیر منطقی با ضریب بتای ۰/۲۳، می‌توانند به طور مثبت و معنی‌داری و متغیر تعهد زناشویی با ضریب بتای ۰/۳۱، می‌توانند به طور منفی و معنی‌داری وابستگی به شبکه‌های اجتماعی در زنان متاهل را پیش‌بینی کنند. همچنین، مقدار R^2 نشان می‌دهد ۶۴٪ از واریانس وابستگی به شبکه‌های اجتماعی در زنان متاهل توسط متغیرهای یاد شده تبیین می‌شود. نتایج تحلیل رگرسیون مرحله‌ای نیز نشان داده است که متغیرهای ناتوانی در پردازش شناختی هیجانی، تعهد زناشویی و تفکرات غیر منطقی به ترتیب پیش‌بینی‌کننده وابستگی به شبکه‌های اجتماعی در زنان متاهل می‌باشند. با توجه به اهمیت تعهد در زندگی زناشویی در راستای حفظ سلامت و بهداشت روانی زوجین و در نتیجه جامعه، ضرورت اقداماتی برای بهبود روابط زناشویی و خانوادگی و به ویژه افزایش میزان تعهد زناشویی زنان متاهل مطرح می‌گردد. اما برای تحقق این امر ابتدا باید اطلاعات مناسبی درباره این سازه کسب نمود و عوامل تأثیرگذار بر آن را شناسایی نمود تا بتوان اقدامات مناسبی را برای ایجاد، حفظ و افزایش آن در زوجها انجام داد. با توجه به اینکه دینداری یکی از عوامل مهم در رضایت‌مندی زناشویی به شمار می‌رود و رضایت‌مندی از زندگی زناشویی منجر به دوام ازدواج می‌گردد و باعث متعهد ماندن زنان متاهل به زندگی زناشویی و خانواده می‌شود و از طرفی با عنایت به این که عدم تعهد زناشویی در ازدواج باعث شکل‌گیری روابط فرا زناشویی و خارج از ازدواج می‌شود و در نهایت باعث طلاق و جدایی خواهد شد. شواهد نشان می‌دهد شماری از کسانی که رو به کج‌روی اخلاقی می‌نهند و در دام مفاسد اخلاقی گرفتار می‌شوند، متأثر از این فضا هستند و بیم آن می‌رود که گسترش دامنه استفاده از فضای وایبر نرخ وقوع طلاق را به صورت نگران‌کننده‌ای فزونی بخشد. همچنین کارشناسان اجتماعی اضطراب، احساس تنهایی، نداشتن روابط پایدار، ظهور هویت‌های خلق‌الساعه و افسردگی را بخشی از نتایج استفاده از این شبکه‌ها بر روی افراد می‌دانند. از نظر این کارشناسان، افرادی که به هر دلیل نتوانسته و یا نمی‌توانند روابط عمومی و اجتماعی مناسبی با دیگران برقرار کنند بیش از همه به این شبکه‌ها روی خواهند آورد. این استفاده زمانی مسئله‌زا خواهد شد که موجب تضعیف نهادهایی اجتماعی از جمله خانواده شود (زمانی، ۱۳۹۷).

متخصصان روان‌شناسی از جمله افرادی هستند که بر نقش منفی این شبکه‌ها بر روی روابط زناشویی تأکید دارند. این متخصصان ضمن ذکر این نکته که مراجعان به کلینیک‌های روان‌شناسی به دلیل تأثیر این شبکه‌ها بر زندگی‌شان اخیراً کمتر شده و موج اولیه استفاده از این شبکه‌ها کاهش یافته و بنا بر مراجعینی به کلینیک‌های روان‌شناسی می‌آیند، شیوع استفاده از این فناوری و راه‌های ارتباطی در میان همه اقشار جامعه وجود دارد، اعم از استاد دانشگاه، مدرس موسیقی، کارمند و... . خیلی از این افراد در پی اصلاح وضع موجود هستند و بسیاری دیگر پس از خوردن شکست‌های عاطفی ناشی از خیانت در اثر رابطه مجازی با دیگری، برای بهبود شرایط روحی‌اشان نیاز به کمک روان‌شناسی دارند (رحیمی و همکاران، ۱۳۹۸). گذشته از ابعاد روان‌شناسانه تأثیر این شبکه‌ها بر روابط زناشویی باید دید که در واقعیت امر چه میزان از طلاق‌ها مستقیماً نتیجه تأثیرات آن‌هاست. آمار مشخصی از طلاق‌هایی که در پی این شبکه‌ها رخ می‌دهند وجود ندارند. اما به طور کلی و با توجه به پرونده‌هایی که در دادگاه‌های خانواده وجود دارد، نمی‌توان تعداد آن را زیاد دانست. هنوز هم دلیل اکثر طلاق‌ها مسائل و مشکلات اقتصادی و پس از آن اعتیاد است. یکی از دلایل عمده آن رجوع افراد به این شبکه‌ها نیز مشکلات اقتصادی است؛ فرد کمبودهای مالی‌اش را با این شبکه‌های اجتماعی پر می‌کند و به جای اینکه خود، همسر و خانواده‌اش را با صرف هزینه به تفریح، گردش و... ببرد، خود را با این شبکه‌ها که هزینه‌ای نیز ندارند مشغول می‌کند. بنابراین از نظر من تأثیر مستقیمی از این شبکه‌ها بر زندگی افراد نمی‌بینیم، بلکه مسائل ریشه‌ای تر هستند (کفاشی، ۱۳۹۸). در کنار کارشناسانی که از روزافزونی تأثیر منفی شبکه‌های ارتباطی مجازی و موبایلی بر زندگی خانوادگی و زناشویی سخن می‌گویند، کارشناسان دیگر معتقدند باید

عمیق تر به این مشکلات نگاه کرد. این کارشناسان مقصر دانستن این شبکه ها را نوعی فرافکنی و فرار از مشکلات اصلی می دانند. روی آوردن افراد به این شبکه ها علت های اجتماعی زیادی دارد. رجوع زیاد مردم به شبکه های ارتباطی مجازی از خلاء های جامعه نشات می گیرد و بخشی از این استفاده زیاد شبکه ای به مشکلات خانواده و درگیری های زناشویی بازمی گردد و ریشه اصلی افزایش طلاق به مشکلاتی بازمی گردد که ما به آن ها توجه نشان نمی دهیم. یکی از این مشکلات عمده مسائل اقتصادی پیرامون ازدواج است و یکی دیگر از آن ها نبود فضای مناسب برای برقراری روابط میان جنسیتی است که سبب می شود افراد در شبکه ها با یکدیگر ملاقات کنند که در پی آن نیز روابطی ناسالم شکل خواهد گرفت که می تواند به نهاد خانواده ضربه بزند.

منابع:

- آزاد، حسین. (۱۳۹۷). آسیب شناسی روانی، (جلد اول) چاپ دوازدهم. تهران: انتشارات بعثت.
- آذربخش، علی محمد. (۱۳۹۷). رویکردی نظری به تأثیرات شبکه های اجتماعی بر تولید ملی و اشتغال در میان جوانان، فصلنامه مطالعات جوان و رسانه. شماره ۶، صص ۹۵ - ۱۱.
- آلیس آلبرت و ویلیام جیمز نال. (۱۳۸۲). روان شناسی اهمال کاری، ترجمه محمدعلی فرجاد، تهران: مؤسسه امید.
- الیس و جیمز نال. (۱۳۸۲). روان شناسی اهمال کاری، غلبه بر تعلل ورزیدن. ترجمه محمد علی فرجاد، تهران: رشد.
- ابراهیمی، قربانعلی. (۱۴۰۰). بررسی جامعه شناختی میزان اعتیاد به اینترنت و همبسته های اجتماعی آن (مطالعه موردی دانشجویان دانشگاه آزاد شهر بابل). مجموعه مقالات برگزیده همایش منطقه ای آسیب های اجتماعی نوپدید. دفتر تحقیقات کاربردی و معاونت اجتماعی نیروی انتظامی استان مازندران: ۱۷.
- احدی، بتول. (۱۳۹۶). رابطه شخصیت و رضایت زناشویی، روانشناسی معاصر. س ۳۱-۳۶:۲.
- احمدی نیا، خدابخش. (۱۳۹۹). بررسی عوامل زمینه ای - فردی و ارتباطی - دو جانبه ای مؤثر بر سازگاری زناشویی، خانواده پژوهی، سال اول، شماره ۳، ص ۴۳-۵۸.
- احمدپور، علی. (۱۳۹۹). نگاهی به مفهوم؛ ویژگی ها و آسیب های شبکه های اجتماعی مجازی: فیس بوک. سایت میگنا.
- اسفندیاری، زهرا؛ اصغر نژاد فرید، اصغر؛ فتی، لادن و عاشوری، احمد. (۱۳۹۶). مقایسه طرحواره های ناکارآمد و ریشه های والدینی آن ها در مبتلایان به اختلال شخصیت وسواسی- اجباری و گروه غیر بالینی، تازه های علوم شناختی، سال دوازدهم، شماره یکم: ۵۹-۶۹.
- انتظاری مرجان. (۱۴۰۰). بررسی رابطه بین طرحواره های ناسازگار با تعارض زناشویی و بی ثباتی زناشویی در بین زوجین متقاضی طلاق و زوجین عادی. ۱؛ ۱ (۱) ۴۶-۵۸.
- برات دستجردی نگین، صیادی سمیه. (۱۳۹۷). بررسی رابطه بین استفاده از شبکه های اجتماعی بر اعتیاد به اینترنت و افسردگی در دانشجویان دانشگاه های پیام نور شهر اصفهان، مجله تحقیقات علوم رفتاری، دوره ۱۰ (۵)، صص ۳۳۲-۳۴۱.
- بک، آرون. (۲۰۰۱). عشق هرگز کافی نیست. ترجمه مهدی، قراچه داغی. (۱۳۹۶) تهران: آسیم.

- حسینی، محمد، (۱۳۹۸). بررسی مشکلات مربوط به تعهد زوجین و تاثیر ارتباط درمانی زوجین بر آن، پایان نامه کارشناسی ارشد مشاوره، دانشگاه الزهرا.
- حجت پناه، مینا. (۱۳۹۸). رابطه رضایت جنسی، رضایت زناشویی و رضایت زندگی زوجین، فصلنامه چشم انداز امین در روانشناسی کاربردی سال اول-شماره ۶۲-۷۴.
- حقیقت منش، الهه؛ آقامحمدیان شعرباف، حمیدرضا؛ علی قنبری هاشم آبادی، بهرام و بهروز مهران. (۱۳۹۹). تفکرات غیر منطقی و ابعاد تجاوزگران جنسی، مجله روانپزشکی و روانشناسی بالینی ایران، سال شانزدهم، شماره دوم: ۱۵۳-۱۴۵
- جوکار، بهرام؛ دلاور پور، محمد آقا. (۱۳۹۶). رابطه ی اهمال کاری با اهداف پیشرفت. اندیشه های نوین تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی، دانشگاه الزهرا (س). دوره ۳، شماره ۴ و ۳، پاییز و زمستان ۱۳۹۶، ۸۰-۶۱.
- خسروی، زهره؛ سیف، سوسن؛ عالی، شهربانو. (۱۳۹۶). بررسی رابطه بین نوع فرایند طرحواره‌ای و نگرش به ازدواج، فصلنامه پژوهش در سلامت روانشناختی، دوره اول، شماره چهارم: ۴۰-۱.
- خمسه، اکرم. (۱۳۹۹). بررسی نقش عوامل فرهنگی - اجتماعی بر طرح‌واره‌های نقش جنسیتی در دو گروه قومی از دانشجویان در ایران، مجله مطالعات روانشناختی، دانشگاه الزهرا، دوره سوم، شماره دوم: ۱۴۶-۱۲۹
- راس آلن. (۱۳۸۳). روان شناسی شخصیت (نظریه ها و فرایندها)، ترجمه سیاوش جمال فر، تهران: انتشارات بعثت،
- رحیمی، محمد و پرنده، رادبه. (۱۳۹۸). آسیب شناسی فضای مجازی و خانواده؛ تهدیدها و چالش ها، سایت علوم اجتماعی
- زارعی. (۱۳۹۸). پیش بینی تعهد زناشویی بر پایه عواطف خودآگاه (شرم و گناه) و تمایز یافتگی خود در دانشجویان متأهل، فصلنامه مشاوره و روان درمانی خانواده، سال چهارم، شماره ۱.
- زمانی، لیلا. (۱۳۹۷). آثار استفاده از اینترنت و ماهواره بر رفتار اجتماعی جوانان در شهر اصفهان، پایان نامه کارشناسی ارشد، تهران: دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه الزهراء علیها السلام.
- زنجانی زاده، هما و جوادی، علی محمد. (۱۳۸۴). بررسی تأثیر اینترنت بر ارزش های خانواده در بین دانش آموزان دبیرستانی ناحیه ۳ مشهد، مجله جامعه شناسی ایران، علوم اجتماعی، شماره ۲۲.
- سلیمانی پور، روح الله. (۱۳۹۹). شبکه های اجتماعی، فرصت ها و تهدیدها، نشریه اطلاع رسانی و کتابداری، ره آورد نور، دوره چهارم. شماره ۳۱.
- سواری، کریم. (۱۳۹۷). بررسی میزان رواج اهمالکاری تحصیلی در دانشجویان (دختر و پسر) دانشگاه پیام نور اهواز. شناخت اجتماعی، ۶۲-۶۸، (۱)۲.
- سلیمانیان، علی اکبر. (۱۳۹۹). بررسی تأثیر تفکرات غیرمنطقی براساس رویکرد شناختی بر نارضایتی زناشویی. پایان نامه کارشناسی ارشد مشاوره دانشگاه تربیت معلم تهران.
- شاملو، سعید. (۱۳۹۸). آسیب شناسی روانی، چاپ ششم، تهران، انتشارات رشد
- شهابی، محمود. (۱۳۸۴). *تغذیه های همسرگزینی*، تهران: انتشارات رشد.
- شیری، زهرا. (۱۳۹۹). مهارت حل تعارض برای همسران، ناشر: سازمان بهزیستی کشور.

- شاطریان محمدی، فاطمه؛ پاکدامن ساوجی، آذر؛ شاه محمدی، زینب. (۱۴۰۰). رابطه کمال گرایی و باورهای انگیزشی با اهمال کاری تحصیلی در دانش آموزان پیش دانشگاهی شهر تهران. اولین همایش ملی یافته های علوم شناختی در تعلیم و تربیت. مشهد، ۵۲۸-۵۴۰.

- شاه سیاه، مرضیه، بهرامی، فاطمه، محبی، سیامک. (۱۳۹۸). بررسی رابطه رضایت جنسی و تعهد زناشویی زوجین شهرستان شهرضا، نشریه اصول بهداشت روانی، دوره ۱۱، شماره ۳ (پیاپی ۴۳)، صفحه ۲۳۳ تا صفحه ۲۳۸.

- شیخی، محسن؛ فتح آبادی، جلیل؛ حیدری، محمود. (۱۳۹۸). نقش اضطراب، خودکارآمدی و کمال گرایی در پیش بینی اهمال کاری پایان نامه. روانشناسی تحولی: روانشناسان ایرانی. سال نهم شماره ۳۵. ۲۸۳-۲۹۵.

- کفاشی، مجید. (۱۳۹۸). بررسی تاثیر اینترنت بر ارزش های خانواده، فصلنامه ی پژوهش اجتماعی، سال دوم، شماره سوم، -گود، نانسی. (۲۰۰۱). زندگی با همسر کج مدار: راهنمای سازگاری زناشویی برای زنان، مترجم فروزنده داور پناه. (۱۳۹۷) تهران: جوانه رشد

-گلدنبرگ، گلدنبرگ. (۲۰۰۳). خانواده درمانی، ترجمه حمید رضا حسین شاهی براوتی. (۱۳۸۵)، تهران: روان.

-گنجی، حمزه و گنجی، مهدی (۱۳۹۸). آسیب شناسی روانی بر اساس DSM-5. تهران: انتشارات ساوالان، جلد ۱.

-گرین، برگ. (۲۰۰۸). بازسازی روابط زناشویی، ترجمه انتظاری، مهرداد. (۱۳۹۷). نشر بدرقه جاویدان، تهران.

-مشاک، رویا و سحر صفرزاده. (۱۳۹۹). مقایسه مؤلفه های عشق (صمیمیت، هوس و تعهد) و رضایت زناشویی دانشجویان زن و مرد، اولین همایش ملی بهداشت خانواده و اصلاح شیوه زندگی، اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز.

-مehشید ایزدی، (۱۴۰۰). تأثیر استفاده از شبکه اطلاعات جهانی بر هویت دینی - ملی دانش آموزان، مجله گامی در راه امیدها، شماره ۳۸.

مهراور، علی رضا. (۱۳۹۸). بررسی رابطه طرحواره های ناسازگار با سبک زندگی بیماران مرد بازتوانی قلب و تاثیر مداخله های شناختی بر این متغیرها (در بیمارستان امام علی (ع) شهر اسلام آباد غرب، پایان نامه کارشناسی ارشد روانشناسی. ارومیه، دانشگاه آزاد واحد علوم و تحقیقات واحد ارومیه.

-مشایخ، مریم. (۱۳۹۷) بررسی رابطه احساس تنهایی با نوع استفاده از اینترنت در گروهی از دانش آموزان دبیرستانی تازه های علوم شناختی، سال ۵، شماره ۱.

-مظاهری، محمدعلی، عارف، نظری، مسعود. (۱۳۹۳). سبک های دلبستگی و شیوه همسرگزینی (چند همسری - تک همسری)، فصلنامه خانواده پژوهی، سال اول، شماره ۴، ص ۴۱-۵۶

-مهدویان، فاطمه. (۱۳۹۶). بررسی تأثیر آموزش و ارتباط بر رضایتمندی زناشویی و سلامت روانی، پایان نامه کارشناسی ارشد، انستیتو روانپزشکی تهران.

-مهرآبادی، احمد. (۱۳۸۵). بررسی تاثیر خانواده درمانی استراتژیک بر رضایت زناشویی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبایی تهران.

- نور محمدی، مرتضی. (۱۳۹۸). چالش فرهنگ و هویت در فضای مجازی، مجلات عقیدتی، فرهنگی، اجتماعی (پگاه حوزه)، شماره ۲۶۱.

- Arriaga X, Agnew C. (2001). Being committed: Affective, cognitive, and conative components of relationship commitment. Pers Soc Psychol Bull, 27(9): 1190.

- Alisha Poor, M. (2019). Academic Procrastination and Personality Among University Students. Victoria University Psychology. s3667284 Research Methods, 1-35.
- Alexander, E., Onwuegbuzie, A. (2007). Academic procrastination and the role of Hope as a coping strategy. *Personality and Individual Differences*. 42, 1301-1310.
- Ariely Dan, wertenbroch, Klaus (2002). Procrastination and performance. *psychological science*, Vol 13, no 3.
- Ashby, J. S., Rice, K. G., Kutchins, C. B. (2008). Matches and mismatches: Partners, perfectionism, and premarital adjustment. *Journal of Counseling Psychology*, 55(1): 125-132.
- Backus, L. N. (2009). Establishing links between desecration, forgiveness and marital quality during pregnancy. Master of Arts dissertation, graduate college of Bowling Green State University.
- Blum, T. W. (2006). *Becoming a family counselor: A bridge to family therapy theory and practice*. Hoboken, NJ. USA: Wlley.
- Balkis, M., & Duru, E. (2007). The evaluation of the major characteristics and aspects of the procrastination in the framework of psychological counseling and guidance. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 7, 376-385.
- Capan, ersalan bahtiyar. (2020). Relationship among perfectionism, academic procrastination and life satisfacation of university students. *Procedia social and Behavioral sciences*, 5, 1665-1671.
- Chang, E. C. (2000). Perfectionism as a predictor of positive and negative psychological outcomes: Examining a mediation model in younger and older adults. *Journal of Counselling Psychology*, 47, 18-26.
- Choi, J, N., & Moran, S. V. (2009). Why not procrastinate? Development and validation of a new active procrastination scale. *The Journal of Social Psychology*, 149(2), 195-211.
- Chu, A. H., & Choi, J. N. (2005). Rethinking procrastination: positive effects of active procrastination behavior on attitudes and performance. *The Journal of Social Psychology*. 145 (3), 245-264.
- Diaz-morales, J., Ferrari, J., Argumedo, D. (2006). Factorial structure of three procrastination scales with a spanish adult population. *European Journal of Psychological Assessment*, 22, 132-137.
- Digman, J.M. (1990).Personality structure: Emergence of the five – factor model. *Annual Review of psychology*, 41,417-440.
- Di Fabio A. (2006). Decisional procrastination correlates: personality traits, self-esteem or perception of cognitive failure? *Int J Educ Vocat Guid*, 6:109–122.
- Egan, S, Piek, J.P, Dyck, M.J & Rees, C.S. (2007).The role of dichotomous thinking in perfectionism, *Behavior Research and therapy*, 45,1822-1834.
- Eggens L, Hendriks AAJ, Bosker RJ, & Van der Werf MPC. (2020). Personality, procrastination and achievement motivation and academic attainment. *Manuscript submitted to Journal of Research in Personality*, 84-108.

- Ellis, A., & Knaus, W. J. (2002). *Overcoming procrastination*. New York: New American Library.
- Ferrari, J. R. (1989). Reliability of academic and dispositional measures of procrastination. *Psychological Reports*, 64, 1057-1068.
- Ferrari, J. R. (1992). Compulsive procrastination: some self reported characteristics. *Psychopathological Reports*, 68, 455-458.
- Ferrari, J. R., & Tice, D. M. (2000). Procrastination as a self- handicap for men and
- Flett, G. L., Blankstein, K., Hewitt, P. L., & Koledin, S. (1992). Components of perfectionism and procrastination in college students. *Social Behaviour and personality*, 20, 85-94.
- Ferrari, J.R. & Mautz, W.T. (1997). Predicting Perfectionism: Applying tests of rigidity. *Journal of clinical psychology*. 23 (1), 1-6.
- Flett, G. L., Hewitt, P. L., Blankstein, K. R., & O'Brien, S. (1991). Perfectionism and learned resourcefulness in depression and self-esteem. *Personality and Individual Differences*, 12, 61-68.
- Frost, R. O., Lahart, C. M., & Rosenblate, R. (1991). The development of perfectionism: A study of daughters and their parents. *Cognitive Therapy and Research*, 15, 469-489.
- Frost, R. O., Marten, P., Lahart, C. M., & Rosenblate, R. (1991). The dimensions of perfectionism. *Cognitive Therapy and Research*, 14, 449-468.
- Hamachek, D.E. (1978). Psychodynamics of normal and neurotic perfectionism. *Psychology*, 15, 27-33.
- Hewitt, P.L. and Flett. G.L. (1991). Dimensions of perfectionism in clinical depression. *Journal of Abnormal Psychology*, 100, 98-101.
- Hewitt, P. L., & Flett, G. L. (2004). Dimension of perfectionism in unipolar depression. *Journal of Abnormal Psychology*, 100, 98-101.
- Hill, M., Hill, D., Chabot, A., & Barrall, J. (1978). A survey of college faculty and student procrastination. *College Student Personnel Journal*, 12, 256-262.
- Hill, R. W., Huelsman, T. J., Furr, R. M., Kibler, J., Vicente, B. B., & Kennedy, K. (2004). A new measure of perfectionism: The perfectionism inventory. *Journal of Personality Assessment*, 82, 80-91.
- Hobden, K., & Pliner, P. (1995). Self-handicapping and dimensions of perfectionism: Self-presentation vs self-protection. *Journal of Research in Personality*, 29, 461-474.
- Hollender, M. H. (1978). Perfectionism, a neglected personality trait. *Journal of Clinical Psychiatry*, 39, 384.